

біржового аграрного ринку/ Ю. П. Воскобійник // Наук. вісн. Національного аграр. ун-ту. – 2007. – № 110. – Ч. 2. – С. 192-197.

3. Самофалов П. П. Загальні аспекти розвитку біржової діяльності в Україні / П. П. Самофалов // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 6. – С. 122-126.

4. Шимко О. В. Біржова торгівля в Україні: проблеми становлення та розвитку / О. В. Шимко. – Рівне: Рівненський Європейський університет, 2017. – С. 437-442.

УДК 346(043.2)

Рябова К. О., к.ю.н.,
Вербицький С. М., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ В УКРАЇНІ

Правові, економічні й організаційні основи регулювання діяльності природних монополій в Україні визначені в Законах України «Про природні монополії», «Про захист економічної конкуренції». Метою цих законів є забезпечення ефективності функціонування ринків, що перебувають у стані природної монополії, на основі збалансування інтересів суспільства, суб'єктів природних монополій і споживачів їхніх товарів.

Проте, навіть незважаючи на значну кількість нормативно-правових актів, ґрунтовних наукових досліджень окремих проблем природних монополій, на сьогодні в Україні відсутня закріплена на державному рівні концепція реформування державного управління у сфері природних монополій, не відпрацьовані моделі побудови інституційної, правової та економічної бази регулювання в окремих галузях, галузеві методології цінового й технічного регулювання природних монополій.

Через різні обставини в Україні і на сьогодні ще не забезпечена реалізація положень Закону України «Про природні монополії», проведені економічні реформи (зокрема, демонополізація економіки, приватизація та корпоратизація державних підприємств) не забезпечили суттєвих перетворень у сферах природних монополій, що ускладнює ринкову мотивацію функціонуючих у них господарюючих суб'єктів, до цього часу так і не впроваджено модель регулювання, яка б повністю відповідала ідеології та принципам регулювання діяльності на ринках природних монополій. У результаті цього виникають проблеми у галузях надання послуг, зв'язку, електроенергетики та транспорту, погіршується ситуація на ринку житлово-комунальних послуг, зокрема, негативно впливають на фінансово – господарську діяльність комунальних підприємств, що

призводить до зменшення обсягу попиту.

Ця ситуація є результатом нехтування економічними і соціальними засадами, які виникають, з одного боку, внаслідок надмірного регулятивного втручання органів державної влади, що створило сприятливе підґрунтя для некомпетентної поведінки представників влади, корупції й хабарництва, – з іншого безпідставні спроби «загнати» галузь, що є класичним природним монополістом, у теоретичну площину ринкових механізмів, завдавши тим самим відчутних економічних втрат суспільству. До ускладнення ситуації щодо регулювання діяльності суб'єктів господарювання на відповідних ринках призводить також те, що сьогодні у низці сфер природних монополій відсутні органи державного регулювання, а певні регулюючі функції здійснюються органами виконавчої влади, в тому числі місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування які не ефективно здійснюють свою діяльність у цій сфері [1, с. 284].

Тому, на нашу думку, слід звернутися до світового досвіду вирішення цієї проблеми, зокрема, до впровадження і активного використання концесії при регулюванні діяльності природних монополій, яке б вирішило одне з важливих питань – розмежування функцій регулятора і виконавця в галузі. Мова йде про те, що державне регулювання державних та комунальних підприємств в умовах української економіки засвідчує свою неефективність, зокрема у сфері ціноутворення (формування тарифної політики). Часто приймаються політичні рішення, які не є спрямовані на одночасне досягнення ефективності діяльності. Як наслідок регулювання сприяє збільшенню прибутків галузі, а не суспільного добробуту [2, с. 491].

Саме тому, на сучасному етапі, виникає необхідність визначення шляхів розв'язання цієї проблеми, одним із яких є запровадження концесії в практику господарювання соціальної інфраструктури України, що дасть змогу перекласти значні фінансові витрати, пов'язані з модернізацією та переоснащенням підприємств природних монополістів, на приватного інвестора.

Чудовим прикладом такої системи є Франція, де система комунальних концесій існує із середини ХІХ століття і діє до сьогодні [3]. На концесійній системі побудоване усе французьке газопостачання й інші галузі комунального обслуговування, зокрема 80 % муніципальних служб із водопостачання та 95 % підприємств теплопостачання.

Отже, з вище наведеного можна зробити висновок, що чинна в Україні законодавча та нормативно-правова база, що регулює природні монополії, потребує суттєвого вдосконалення. На державному рівні необхідно переглянути і вдосконалити механізм ціноутворення у сферах діяльності природних монополій.

Література

1. Астапов К. Про державне регулювання природних монополій / К. Астапов // Суспільство і економіка. – 2003. – № 4-5. – С. 287.
2. В. Кіп Віскузі, Джон М. Вернон, Джозеф Е. Гарінгтон (мол.) Економічна теорія регулювання та антимонопольна політика; пер. з англ. – К.: Вид-во Основи, 2004. – С. 1047.
3. Варнавский В. Г. Концептуальні економічні і правові основи концесійної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irex.ru>
4. Про природні монополії: Закон України від 20.04.2000 № 1682-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 30. – Ст. 238.
5. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

УДК 343.341:347.822.4(043.2)

Рябова К. О., к.ю.н.,
Журавльова В. Г., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Україна продовжує розвиватися як країна з високою часткою сировинних галузей промисловості, а інноваційний розвиток не став однією з головних ознак зростання національної економіки. Позитивні тенденції хоча й спостерігалися протягом кількох років, але мали переважно тимчасовий характер і змінювалися протилежними зрушеннями в економіці, що характеризує інноваційні процеси в Україні як нестійкі та позбавлені чітких довгострокових стимулів для інноваційної діяльності. В цих умовах виникає необхідність ідентифікації ключових проблем, що стримують розвиток інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, та пошуку шляхів їх вирішення.

Стан інноваційної діяльності в Україні більшістю експертів-науковців визначається як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню розвитку інноваційних процесів в країнах, для яких інноваційний розвиток є ключовим вектором економічної стратегії [1, с. 43].

Відносини, що пов'язані з розробкою, створенням, комерціалізацією та впровадженням інноваційних продуктів як інновацій, складаються в рамках національної інноваційної системи на кількох рівнях:

1. на рівні здійснення інноваційної діяльності (реалізації інноваційного циклу);
  2. на рівні функціонування інноваційної інфраструктури;
  3. на рівні функціонування інноваційного ринку [2, с. 424];
- Серед основних проблем, які стримують інноваційну діяльність в